

סילבוס לקורס: כתיב והבעה בכתב, 84031.1.1

שם המרצה: שוהם דן

סוג הקורס : שיעור

שנת הלימודים: תש"פ , הקורס נלמד במסטר א

מספר השעות ונקודות זכות: 1 ש"ש, 2 נ.ז.

שנת הלימוד בתכנית: א, ב, ג, ד

דרישות קדם:	אין
מטרות / תוצרי למידה:	<p>1. להכיר ולהבין את היסודות, העקרונות והדרכים של הוראת הכתיב וההבעה, ולבחור את גישת ושיטת ההוראה למודל התפתחותי ולסטנדרטים הנדרשים.</p> <p>2. להכיר ולזהות קשוי כתיבה שכיחים, ודרכים לתיקונם.</p>
תיאור הקורס:	<p>חטיבה 1: כתיב:</p> <p>בחטיבה זו נלמדות דרכי הערכה, הוראה מותאמת ואסטרטגיות לשיפור האיות:</p> <p>1. מבוא</p> <ul style="list-style-type: none"> • מהו כתיב, ומה חשיבותו. • סוגי הידע והמנגנונים הקוגניטיביים המאפשרים את הידע האורתוגרפי • אופן ושילבי התפתחותו של הידע האורתוגרפי <p>2. הערכה</p> <ul style="list-style-type: none"> • דרכים כמותיות לאבחון רמת הכתיב • דרכים איכותניות להערכת יכולת הכתיב <p>3. הוראה מותאמת</p> <ul style="list-style-type: none"> • הגישה הנכונה לתיקון שגיאות כתיב. • דרכי הוראה להקניית ידע אורתוגרפי • אסטרטגיות להעלאת רמת התפקוד בתחום הכתיב <p>חטיבה 2: הבעה בכתב:</p> <p>בחטיבה זו נרכשות דרכי הוראה מותאמת, ואסטרטגיות לשיפור ההבעה:</p> <p>1. מבוא - השפה הכתובה, מודלים קוגניטיביים של תהליך הכתיבה, סוגים של כתיבה, קשוי הבעה.</p> <p>2. הערכה - דרכים איכותניות להערכת יכולת ההבעה.</p> <p>3. הוראה מותאמת -</p> <p>א. גישות להוראת כתיבה, עקרונות דידקטיים מומלצים עפ"י ממצאי המחקר החינוכי.</p> <p>ב. יישום עקרונות ההוראה המטקוגניטיביים בתהליך הוראת הכתיבה.</p> <p>ג. דרכי הוראה לטיפול ההבעה ברמת המשפט.</p> <p>ד. כתיבת תשובה.</p> <p>ה. דרכי הוראה לטיפול ההבעה ברמת הפסקה.</p> <p>ו. דרכי הוראה לכתיבת טקסטים בסוגות שונות.</p> <p>ז. הסיפור האישי</p>

התוכן הניתן מידי שבוע, מטלות וחומרי קריאה:

מס'	נושא, מטלות וחומר קריאה
1	מהו כתיב, ומדוע הוא חשוב? סוגי הידע והמנגנונים הקוגניטיביים המאפשרים את הידע האורתוגרפי - "מעבדי האיות" (פונולוגי, מורפולוגי ואורתוגרפי)
2	אופן ושלבי התפתחותו של הידע האורתוגרפי.
3	דרכים כמותיות לאבחון רמת הכתיב (מערכת א-ת; מבחן מאת דורית רביד).
4	דרכים איכותניות להערכת יכולת הכתיב (מיון שגיאות הכתיב על-פי השלבים ההתפתחותיים).
5	הגישה הנכונה לתיקון שגיאות כתיב. דרכי הוראה להקניית ידע אורתוגרפי אסטרטגיות להעלאת רמת התפקוד בתחום הכתיב
6	השפה הכתובה, מודלים קוגניטיביים של תהליך הכתיבה, סוגים של כתיבה
7	גישות שונות להוראת כתיבה, עקרונות דידקטיים מומלצים עפ"י ממצאי המחקר החינוכי.
8	קשיי הבעה. הערכה - דרכים איכותניות להערכת יכולת הבעה.
9	גישות שונות להוראת כתיבה, עקרונות דידקטיים מומלצים עפ"י ממצאי המחקר החינוכי. יישום עקרונות ההוראה המטקוגניטיביים בתהליך הוראת הכתיבה.
10	דרכי הוראה לטיפול הבעה ברמת המשפט. כתיבת תשובה כהלכתה.
11	דרכי הוראה לטיפול הבעה ברמת הפסקה.
12	דרכי הוראה לכתיבת טקסטים בסוגות שונות: סיפורי, מידעי, שכנוע, בקשה וכד'.
13	כתיבת טקסט שכנוע – טיעון ברמת יסודי

חובות הסטודנט
נוכחות; בחינה.
בקורס:

אופן ההערכה - הרכב הציון

מרכיב	אחוז	ציון מינימלי למרכיב
עבודה	100%	56

רשימה ביבליוגרפית:

בהט, ש'. (1989). עט נובע – הבעה בכתב. תל אביב: אוניברסיטת תל אביב.
בייקר, ס., גרסטן, ר., גראהאם ס. (2003): הוראת הבעה בכתב לתלמידים לקויי למידה: יישומים מבוססי מחקר ודוגמאות. בתוך: "פרספקטיבה" (28), 33-57.
ברוש, ש' (1993). אוריינות חדשה. תל אביב: מט"ח.
ניר, ר' (תשנ"ו). כתיבת מאמר על פי דגם טיעון. אגרת מידע ידיעת הלשון הבעה והבנת הנקרא, מ"ג.
פלד, נ' (1996). מדיבור לכתיבה, דרכים לאוריינות, א'. ירושלים: המכללה לחינוך על שם דוד ילין והוצאת כרמל.
פלמנבאום, ד., מורן, ע., שיף, ר. (2007): הבעה במחשבה תחילה. דוד רכגולד ושות'.

Carson-Levine, G. (2014). Writing Magic. Harper, N.Y. USA
Fletcher, R. (2013). What a Writer Needs. Heinemann, portsmouth NH, USA
Gersten, R, Baker, S., Graham S (2003). Teaching Expressive Writing to Students with Learning Disabilities
Graham, S. & Harris, K.R. (2005). Writing Better - Effective Strategies for Teaching Tudents with Learning Difficulties. Paul H. Brookes Publishing Co., Baltimore, Maryland, USA

.Graves, D.H., A Fresh Look at Writing (1994). Heinemann, portsmouth NH, USA
.McCormick-Calcins, L. (1994). The Art of Teaching Writing. Heinemann, portsmouth NH, USA
.Nation, I.S.P. (2009). Teaching ESL/EFL Reading and Writing. Routledge, NY, USA
,Reid, R., Ortiz Lienemann, T. (2006). Strategy Instruction for Students with Learning Disabilities. Guilford
.N.Y. USA
Pressley, M., Woloshyn, V. (1995). Cognitive Strategy Instruction That Really Improves Children's Academic Performance.
.Brookline Books, Cambridge, Massachusetts, USA

---

info@michlalah.edu ✉ www.michlalah.edu 🌐 02-6750917: פקס 📠 02-6750911: טל 📞
P.O.Box 16078 Jerusalem, Israel 9116002 | ת.ד 16078 ירושלים, ישראל 9116002
